

יג א טושי"ע י"ד סימן רח
סעף טו:
יד ב מיי"ט מ"ט מהלכות
גזרים הלכה א סג
לאין רמב טושי"ע י"ד סימן
ר"ח סעף ב:

מוסף רש"י

חייב. במקום כ"י יהודה
מוקמינן לה בפרק אמרו לו
בכריתות (י"ג): דקאמר התם
על שאר משכרין גזאיה דלל
שנת (בכריתות מה): וזכנן
ספקין (סנהדרין א). כתיב
ישמח. ויין שמח לכל אדם
(ספ"ט ק"ד) בש"ן שמשת
לשון שומע. שמשמחה ונטל
המנוח לנו, וקרין ישמח.
לשון שמחה, זכה. לומר
אם זכה וידע להאיר בגלותו
מלשמות יומר מדי, משמחו.
שמפיק את הלל (סנהדרין
י). כמים בקרבו וכשמן
בעצמותיו. מק"ס סיכה
למטה (שבת י"ט).

רבינו הגנאל

אמר רבא חמרא וריחני
פקחין. אכילה ושתיה מנא לן
דאיורי ענוי, שאמרי עינתי
בצום נפשי. רחיצה וסיכה
מנא לן דאיורי ענוי שאמרי
לחם חמדות לא אכלתי
ובשר ויין לא בא אל פי
וסוך לא סכתי וגו', וכתיב
מן היום הראשון אשר נתת
את לבך להביך ולהתנות
וגו'. ודיק רב אשי מדרבתי
וסוך לא סכתי, כל סיכה, בין
סיכה מים שהיא רחיצה, בין
סיכה שמן, אחד זה ואחד
זה לא סכתי. מאי ואני באתי
בדברין, דכתיב ושבעים איש
מוקני בית ישראל וריחניהו
בן שפן וגו'

תוס' ישנים

אחיא שבר שבי מנזיר.
וא"ת למאן דמתיב דבילה
קעילת וכלל בנכנס למקדש,
ולמקדש לא יליף שזכר שזכר
מנזיר. מנא ליה דשמה בכלל
אכילה. ולענין מדן (נפקא לן
מדרשמש) ואו שבעה מני
קיימא לן דשמהי בכלל אכילה
כפ"ג דשבעות (כ"ג). י"ל
דמכילה נפקא לן דלמתיבין
כפ"ג דשבעות [סס] דלמר
ליה אישג למתיבין מה ויטעו
מדי ואול ואמי. ולי מני לענין
מעשר אית ליה ולא לענין
מקדש משום דלמתיבין אמר
להבדיל ולהורות וכלל שאר
משכרין אית יכול להבדיל
והורות. אכל הקשה ה"ד
אלתאן ע"י מירוי חמור, וזה
דלא למתיבין כפ"ק דמיר [ג].
[ד] ר' שמעון אמר אית מיר
שזכר מוטלם שאלתא מכל
אשר יעשה ויבנן דרש מנין
ושכר יור אפילו לא זכר אלא
מאחד מהן הוי מיר, דר'
מענין יליף שזכר שזכר מנזיר
לענין מקדש לאפוקי מדמתיב
אכל דבילה קעילת ושהה דש
וחלל בו. ואמאי לא קאמר דר'
שמעון [יליף ליה] לענין מעשר
שז, ולא למי לאפוקי מהך
כתיבה, אלא ש"מ לא יליף ליה

גמרא שבר שבר מנזיר. ואם תאמר לרבי יהודה דלא יליף גזירה
שהו בצרייתא פרק אמרו לו
דשמה בכלל אכילה יש לומר
(דף כ"ג): איבעית אימא קרא
כדאמרי אינשי תא ונטעו מדי
ואולי ואכלי ושתו אי"ר נראה לי נהי
דלגבי זיאת מקדש לא יליף שזכר
הכר גזי מעשר שני הוה יליף גזירה
שהו דתסת טעמא רבה איכא דלא
יליף משום דשמוי יין גנאי הוא ליכנס
שזכר לפניו דאפילו לפני מלך צזר
ודם אין עושין כן כ"ש לפני מלך מלכי
המלכים הקב"ה וכיון דטעמא מש"ה
הוא מה לי יין מה לי שאר משכרין
צדע דהא הכא אריבא דמקדש אכל
דבילה קעילת ונכנס למקדש חייב
דהיינו רבי יהודה מסקינן גמר שזכר
הכא כדפרי' ויחא נמי הא דקשה
אדגמרת מנזיר נגמר ממקדש אפילו
שאר משכרין אלא ודאי לא גמרינן
מקדש מעלמא ולא צעלמא גמרינן
מינה דטעמא דהסת הוי כדפרי'
והא לא שייך צעלמא ו' ואם תאמר
דהשתא מסקינן הכא דבילה קעילת
אין נקחת בכסף מעשר וצפרק בכל
מעריצין (ערוצין דף ס'): לא משמע
הכי דדרשין ציין לרבות שלוקחין יין
אזב קנקנו בשכר מלמד שלוקחין תמד
משחמקין ומפרש התם דלריכי דאי
כתב רחמנא בשכר ה"א דבילה
קעילת (כתב רחמנא אין ע"ג קנקנו
וכ"ש דבילה קעילת) ואימיר לן
שזכר לתמד משחמקין וע"ק מנלן
התם למידרש כל הני דרשות ציין
שלוקחין יין אזב קנקנו בשכר לתמד
משחמקין צצק ע"ג עורו צאלן ע"ג
גזותיו ופרט לריכי למידרש מינייהו
כללי והסת לכל הפחות תרמי
מינייהו לריכי חד צעלי חיים וחד
שאינן צעלי חיים דאי כתב רחמנא
יין ושכר ה"א גידולי קרקע ממש
דווקא ואי כתב רחמנא צצק וצאלן
ה"א צעלי חיים אין שאין צעלי חיים
לא כדאמרינן צפרק קמא דקדושין
מדי (י"ד). גזי הנקשה וי"ל דהתם לאו
דצין ושכר וצצק וצאלן קא דרש
אלא מיתורא דביצ"ן דהוה מני
למיתב יין ושכר צק וצאלן והשתא
יחא צשמעתא דכלל שזכר דקרא לא

הוי דבילה קעילת וא"ת ולמה לי לרצויי
לאכילה ולא חשיבא פרי כולי האי וא"ת
(ערוצין דף ס'): ונראה לי דשפיר פריך דאי
דומיא ציין אזב קנקנו דמשמע התם דכל
הנך דמריצין מדרש' דביצ"ן אינה נקחת
שמיניהו אלא צהצלה והכי פריך ואימא
דשכר גופיה מיייר דבילה קעילת נקחת
שמיניהו ומהי נקחת צפני עצמה בלא
דבילה קעילת ו' אמאי לא גמרינן דשמיניהו
יין אזב קנקנו וצק רגב עורו וצאלן
ככלל אכילה היא דילמא ציין קרוש
וכי' ויש לומר דילמא לא חזי לאכילה
אלא שורין אותו צמים ושומין ועוד
קרא ועוד דגמרינן מנזיר מה התם
ככל מיני יין אסור דכתיב מנל אשר
יעשה מנפן וגו' אף שזכר דהכא: **ובגמרא**
דחשיבא עליה דביצ"ן אלא תירא דניארא
וגו'.

חייב. משום שזכר אל תשת (ויקרא י'): **אף כאן יין**, וציין אין שכרות
אלא בשמיניהו: **אסור בכל מיני מתיקה**. צפירות חדשים צתפוחים
בענבים: **ומותר ציין**. בן ארבעים י': **והירוש ינוצב צבולות**. זה יין
טוב שהוא משכר את האדם לגלות סמרי לכו האטומים צתבולה:
הנא מן הסירוש. מן הענבים והכי
קאמר קרא הענבים יוצאו לכס דבר
אשר ינוצב צבולות: **והירוש יקדין**
יפראו. וכל יקצ צצמקרא הוא הצור
שלפני הגת ואם אין הענבים נמוסים
אלא היין: **דבר הנא מירוש וגו'**.
והכי קאמר קרא ענבים יהיו לך
המפריצים יקדין ציין ולעולם אין
היין נקרא מירוש אלא הענבים:
הכסוי יין והירוש יקח לב. ואכילת
ענבים אינה משכרת: **הלך אחר**
לשון צני אדם. ואין דרכן לקרות
את היין מירוש לכן מותר ציין:
שמציא יללג. ע"י אין רצ הניראוף
ופורענות צאה לעולם. יין לשון
תאניה ויללג: **זכה**. לשמות לפי
מדה: **נעשה ראש**. שמפקח לכו
צחכמה: **כסוי שמח**. צשיין לשון
שמחה וקרינן יין ישמח לשון שמחה:
פקחין. פקחוני עשאוני פקח:
דחיטי דחיטא. חטיס נאות ונקיות
כדמתרגמינן את צגדי עשו חמדות
(בראשית כו) דכייטא: **דומיא דשמן**.
מיס צקרו צכתי צקרא דומיא
דשמן צעלמותיו מה שמן צמחון
מיס צקרו וצלע צעלמותיו אף
על ידי רחילה: **שהיא כשטיה**.
אלמא מדי דקרא שמה הוא
ושמן הוא דיליף דממיס ואת ילפת
מיס משמן: **אלא אמר רב אשי**
רחיטא מגופיה דקרא. דניאל דגזי
סיכה נפקא לן מריצויא דלישנא וסוך
לא סכתי ומני למכתב ולא סכתי:
ואני צאסי צדנרין. סיפיה דההוא
קרא דלעיל אל תירא דניאל וגו'
ואני צאסי צדנרין נכנסתי לתוך
הפרגוד צצילין: **מאי ואני צאסי**.
מתי נגרש ממוכו שהוצרך ליכנס:
לבוש

חייב. משום שזכר אל תשת (ויקרא י'): **אף כאן יין**, וציין אין שכרות
אלא בשמיניהו: **אסור בכל מיני מתיקה**. צפירות חדשים צתפוחים
בענבים: **ומותר ציין**. בן ארבעים י': **והירוש ינוצב צבולות**. זה יין
טוב שהוא משכר את האדם לגלות סמרי לכו האטומים צתבולה:
הנא מן הסירוש. מן הענבים והכי
קאמר קרא הענבים יוצאו לכס דבר
אשר ינוצב צבולות: **והירוש יקדין**
יפראו. וכל יקצ צצמקרא הוא הצור
שלפני הגת ואם אין הענבים נמוסים
אלא היין: **דבר הנא מירוש וגו'**.
והכי קאמר קרא ענבים יהיו לך
המפריצים יקדין ציין ולעולם אין
היין נקרא מירוש אלא הענבים:
הכסוי יין והירוש יקח לב. ואכילת
ענבים אינה משכרת: **הלך אחר**
לשון צני אדם. ואין דרכן לקרות
את היין מירוש לכן מותר ציין:
שמציא יללג. ע"י אין רצ הניראוף
ופורענות צאה לעולם. יין לשון
תאניה ויללג: **זכה**. לשמות לפי
מדה: **נעשה ראש**. שמפקח לכו
צחכמה: **כסוי שמח**. צשיין לשון
שמחה וקרינן יין ישמח לשון שמחה:
פקחין. פקחוני עשאוני פקח:
דחיטי דחיטא. חטיס נאות ונקיות
כדמתרגמינן את צגדי עשו חמדות
(בראשית כו) דכייטא: **דומיא דשמן**.
מיס צקרו צכתי צקרא דומיא
דשמן צעלמותיו מה שמן צמחון
מיס צקרו וצלע צעלמותיו אף
על ידי רחילה: **שהיא כשטיה**.
אלמא מדי דקרא שמה הוא
ושמן הוא דיליף דממיס ואת ילפת
מיס משמן: **אלא אמר רב אשי**
רחיטא מגופיה דקרא. דניאל דגזי
סיכה נפקא לן מריצויא דלישנא וסוך
לא סכתי ומני למכתב ולא סכתי:
ואני צאסי צדנרין. סיפיה דההוא
קרא דלעיל אל תירא דניאל וגו'
ואני צאסי צדנרין נכנסתי לתוך
הפרגוד צצילין: **מאי ואני צאסי**.
מתי נגרש ממוכו שהוצרך ליכנס:
לבוש

מ"ר. א"ר איט נאלל אלא שורין אותו צמים ושומין אותו א'. שבר שבר מנזיר. וצמחי יין ממש הוא דכתיב ומנזר [ג] ומוחין יין
ומוצק שזכר דלא שייך צבילה קעילת אלא ציין. ותיירוש ינוצב בתיירוש. ומיני מתיקה פשיטא שאין מוצבין צבולות. ואימא **מים**
דומיא דשמן. כנימוחא. והא איפבא קא נביב דה דתמן בוי'. ומינה דלרבי מנא קאמר מנא א"ש"פ שאין ראייה לדבר זכר לדבר, כו'
ש"מ מני דתמא סבירא ליה דמיס דומיא דשמן, דל"כ (כ"ב) ראייה [גמורין] היא דהא איתמוס [סיכה לשמה], ולי משום דשכר [קרא]
לא מישתעי צייה"כ והא איכא נמי התם כמה דרשות כמו מנין [לסיפיה שהיא טעורה שנאמר דרך אינה צלג ים ומהי קראי שהם אסתמכתא
ואש"ג [דשכר קרא לן] מיירי ככרי. ואומר רבינו [ד'א] (ד'עיקרה דקרא (ד'מיירי אפילו צחכמה, לא היה כאן כלל זכר לדבר אלא
מאי (ד'קאמר צפ' צנות כותים [גדה לב, ח] לא נזכרה אלא לכוסה שמן של תרומה שנאמר ולא יתללו וגו' לרבות הך כשומה איבעית
אימא מתיבה ותבא כמים כו', כיון דמעיקרא אייתי קרא דולא יתללו שהוא מן המורה [היין] מייתי האי קרא שהוא זכר לדבר. י"ל דהכי
קאמר אפילו ליכא טעמא לאפור מה"ט יש פסוק שאפור מיהא מדרבנן, וגם [י"ל ד'דרשא דלא יתללו אינה כי אם מדרבנן וכמה דרשות
דרשינן מיניה כפ"ק דבזחים [ג], [ב] דקדשים מחללין קדשים ואין חולין מחללין קדשים, ודרשינן נמי כפ"הדרין [פג], [ח] [והסת] [מהסת]
האובל טבל שהוא צמיתה, והא דתמן צמין' תרומות [פ"ו מ"ח] הך שמן של תרומה משום קין וחומוס זה הוא מדרבנן. מ"ר.
בנין א"סיבה שהיא בבב"ש שרדיה. אומר רבינו יעקב דלא שייכא כלל אסור דסיכה צחכמה ושומן אסור אפילו מדרבנן, דלא אסתמן שהיא
סיכה ככלל שמה אלא לענין יום הכפורים. רבתי' ושבעים איש מוקני ישראל. משום דלאירי צחכמה צחכמה נקטי בני קראי.

ב' ע"י 'בתום' דסוגיין וצמוס' ערוצין וצבולות דסס עיין ש"י.

6) וצחכמה איתא לוקחין, 7) מדיס ל: וצ"ג, 8) סנהדרין
ע, 9) צ"ל רבא רמי כ"א
צחכמה דרין [סס], 10) גם זה סס:
והריות [ג]: 1) רש"א, 2) שנת
פ, 3) [גדה לב], 4) טו [צ"ל
ומיני וישלם כו'], 5) [כדאמא
ברכות כ. גדה מ. ין מן מי יום
שמעון וכו'], 6) וצחכמה
ג. מילא ערד ע"פ יושלמן, 7)
1. מנין ושבך יזיר חמין יין
וחמין שבר לא ישתיה וכל
משרת עובדים אשתיה
ועובדים לחדים רבבים לא
יאכל:
2. בי מה טובה ומה יפי דין
בחורים ותיורש ינוצב
בתולות: זכריה ט יו
3. ויקלאו אפיסקי שבע
ותירוש יקדין יפרא:
מילי ג י
4. ינות ויין ותיורש יקח
לב: הושע ד יא
5. ויתן לך האלהים משל
השמים ומשמני הארץ ורב
דין ותיורש:
6. יתן ישרא לבב אגוז
להדדיל פנימ משמן ולחם
ללב אגוז יקעד:
התלים קד טו
7. לקח חמדות לא אכלתי
ובשר ויין לא בא אל פי
וסוך לא סכתי עד מלאת
שלשת שבעים ימים:
דינא י ג
8. ויאמר אלי את ה'קרא
דינאל כי מן היום הראשון
אשר נתת את לבך להביך
ולתענות לפני אלהיך
ששמעו דקריך ואני באתי
בדברין: דינאל י ב
9. וילבש קללה במדו
ותבא כמים בקרבו ובשמן
בעצמותיו: התלים קט יח
10. וישבעים איש מוקני
בית ישראל ויאגודו בן
שפן עמד בתוכם עמדים
לפניהם ואיש מקטרותו
ברדו ועתר ענן הקטרת
עלה: יחזקאל ח יא
11. וישלח תבנית יד
ויקחני בציצת ראשי ותשא
אתי רוח בן הארץ ובין
השמים ותבא אתי
ידרשלימה במראות אלהים
אל פתח שער הצינמית
הפונה צפונה אשר שם
מושב סגול הקדשא
יחזקאל ח ג